

1979-loven

Tilbage til sprøjtemidlerne. I 1979 vedtog Folketinget, at allerede godkendte sprøjtemidler skulle gennem en ny godkendelse. Man ønskede at forbyde stoffer, som nok var godkendt sundhedsmæssigt, men som ud fra en bredere miljøvurdering var farlige.

Men de forbud, Miljøstyrelsen har udstedt, har styrelsen gang på gang måttet se underkendt, fordi lovgrundlaget ikke var i orden. I 1994 tabte miljøministeren tålmodigheden. En ny lov fratog kemikaliefirmaerne muligheden for at anke til en uafhængig ankeinstans.

Under et samråd i Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 7. august i år sagde miljøminister Svend Auken i realiteten, at han ville blæse på juraen og retssikkerheden. Hensynet til sundheden og miljøet går forud.

Ifølge sit talepapir sagde Svend Auken: »Det er et faktum, at der i stigende grad stilles spørgsmålstegn ved en række stoffers indvirkning på vores sundhed. Jeg mener derfor ikke, vi har råd til at spilde yderligere tid på at diskutere, om hjemlerne er der, eller om de er klare nok, eller hvad de retligt mon kan bære«. (Talepapirets kursivering, red.).

Auken sagde også: »Spørgsmålet om firmaernes retssikkerhed blev også rejst i forbindelse med Folketingets vedtagelser af forbudsloven (i 1994, red). Over for firmaernes retssikkerhed står spørgsmålet: Hvordan sikrer vi vores sundhed og vores miljø mod bekæmpelsesmidlers uønskede effekter«.

Miljøeksperten, lektor Peter Pagh fra Københavns Universitet finder det meget problematisk, at ankemuligheden helt er fjernet: »Årsagen til, at miljømyndighederne ikke hidtil har fået deres sager igennem, har jo været, at de ikke i lovgivningen har haft den bemyndigelse, som de havde antaget, at de havde. Derfor virker det mærkeligt, at myndighedernes reaktion har været at fjerne den kontrol af administrationen, der ligger i Miljøklagenævnet«.

Fire forsøg

– *Første forsøg:* Dette seneste forsøg er det fjerde i rækken af mere og mere vidtgående forsøg på at få fjernet uacceptable sprøjtegifte.

Historien begynder i 1979, hvor Folketinget vedtager en lov om kemiske stoffer og produkter (L 212 af 23. maj 1979). Loven skulle bl.a.

sikre, at sprøjtemidler ikke som hidtil blot blev vurderet ud fra deres eventuelle skadelige virkninger på mennesker og husdyr, men også ud fra de mulige skadevirkninger på miljøet i bredere forstand. »Gamle« sprøjtemidler skulle »revurderes«.

De nærmere regler for revurderingen af sprøjtemidler blev på grundlag af loven fastsat i bekendtgørelse nr. 410 fra 17. sept. 1980.

I juli 1983 fremkom Miljøstyrelsen med sine første afgørelser. Et antal midler skulle forbydes på markedet efter 1. september 1984. Virksomhederne ankede imidlertid afgørelserne til det daværende Miljøankenævn, bl.a. med den begrundelse, at der ikke i loven er hjemmel til de bestemmelser, som er fastsat i bekendtgørelsen.

For at gøre en lang sag kort: Ankenævnets flertal på fire af fem medlemmer udtalte, »at det er tvivlsomt, om der i loven er hjemmel til bekendtgørelsens § 44 . . .«.

Miljøstyrelsen måtte trække forbudet tilbage. 1979-loven duede ikke.

– *Andet forsøg:* Efter en tænkepause starter Miljøministeriet sagen op igen med daværende miljøminister Christian Christensens »Redegørelse om bekæmpelsesmidler« til Folketinget den 10. februar 1986.

I redegørelsen siger ministeren, at loven om kemiske stoffer har virket efter hensigten, for så vidt angår nye produkter – antallet af godkendte nye stoffer fra 1980-86 kan tælles på én hånd. Men det betød samtidig, skrev han, at de gamle stoffer fortsat i 1986 »udgør hovedparten af de midler, der er på markedet«.

I december 1986 fremlagde ministeren en handlingsplan for nedsættelse af forbruget af bekæmpelsesmidler. Der var i Folketinget enighed på tværs af partierne om, at de gamle bekæmpelsesmidler skulle vurderes og eventuelt forbydes.

Christian Christensen fremsatte efterfølgende forslag til en lov, der skulle reparere på manglerne i 1979-loven. Den nye procedure blev vedtaget med lov nr. 212 om kemiske stoffer og produkter af 13. maj 1987. Ifølge loven skulle alle »gamle« bekæmpelsesmidler revurderes i løbet af de næste fem år.

I 1990 begyndte afgørelserne – som kemikaliefirmaerne ankede – at falde efter den nye procedure. Men samtidig blev Miljøstyrelsen igen mindet om, at det er vigtigt at have det